

گزارش

برای روزهای پردرد صادق زیباکلام

نگذاریم که ناگهان زود دیر شود

موسی موحد: این روزها همه توجهات رسانه‌ای و تمرکز جناح‌های سیاسی متوجه انتخابات است. این در حالی است که در این شور انتخاباتی جای سبز کسائی مانند صادق زیباکلام بیش از هر زمان دیگری حس می‌شود. دراین بین بودند چهره‌هایی که به زندانی‌شدن این چهره دانشگاهی واکنش نشان دادند و دل‌نوشته‌هایی را برای خلا حضورش در این رقابت‌ها به نگارش درآوردند. خیلی‌ها در چنین شرایطی انتظار آزادی او را می‌کشیدند اما زیباکلام با وجود درگیری با بیماری سرطان و توقف پیروسه درمانش در زندان همچنان دربند است. اگر از منظر منافع ملی هم به بحث داغ این روزها یعنی افزایش مشارکت هم نگاه شود، یقیناً آزادی صادق زیباکلام و حضور جدی‌اش در مباحث رسانه‌ای، ذیل نفوذ کلامی که دارد، می‌توانست بخشی از آرای خاکستری و مرددان جامعه را وارد گود رقابت‌ها کرده و آنها را پای صندوق‌ها بکشاند؛ بنابراین آزادی او بی‌شک به‌منابه برداشتن گامی در راستای بازآفرینی امید، اعتماد و اعتبار خواهد بود. به قول محمد مهاجری، «این روزها این مرد ۷۶ساله در زندان است و ما این بیرون، سرگرم انتخاباتیم و بر کوره آن می‌دمیم، حال آنکه او در سال‌های گذشته همواره موتور پرقدرتی در فضای سیاسی-انتخاباتی بود. با احترام به حکم قضائی صادره علیه او، شهادت می‌دهم هرگز نه از او دروغ شنیده‌ام و نه ریا و تظاهر دیده‌ام. گاهی تند می‌رود، مثل خیلی از ماها و گاهی معقول است، باز هم مثل خیلی از ماها. حرف‌هایی که او زده، خیلی‌های دیگر هم زده‌اند؛ بیشتر از او هم به امنیت ملی کشور آسیب زده‌اند؛ روان مردم را آزار داده‌اند؛ دروغ گفته‌اند و تهمت بار این و آن کرده‌اند و حالا، نه‌تنها در زندان نیستند بلکه بر مسند خود هم نشسته‌اند و گاهی در مناظره‌ای و گفت‌وگویی، صد بدتر از آنچه را صادق زیباکلام گفته است، می‌گویند. کاش صادق زیباکلام در جمعی که همه اصولگراها و اصلاح‌طلب‌ها در آن نفس می‌کشند، باشد.»
با در جایی دیگر احمد زیدآبادی می‌نویسد: «اینکه در این داعی بازار انتخابات، دکتر صادق زیباکلام استاد بازنشسته دانشگاه تهران، در زندان باشد، مثل این است که بخاری منزل را در دست در وسط زمستان بدون هرگونه دلیل وجودی خاموش کنند. واقعا چرا او زندانی شده است؟ فردی که بارها به اختیار خود اعلام کرده است که اگر به او بگویند حق سخن‌گفتن ندارد، بساط حرف‌زدن را جمع خواهد کرد، چه خطری متوجه کجا کرده است که لازم به محدود و محبوس‌کردن او باشد؟ استادی ۷۶ساله با سابقه سرطان پروستات باید هرچه زودتر آزاد شود و تحت مداوا و مراقبت قرار گیرد، نه اینکه در قرنطینه اوین گرفتار باشد.»
یکشنبه هفته جاری بود که اسحاق جهانگیری در یک پست اینستاگرامی از مسئولان قضائی خواست که برای رفع نگرانی‌ها درباره سلامت زیباکلام اقدام کنند.معاون اول دولت یازدهم و دوازدهم نوشت «مطلع شدم آقای دکتر صادق زیباکلام که در زندان است و مبتلا به سرطان، فرایند درمانش دچار وقفه شده است. دکتر زیباکلام بیشتر به دلیل روحیه انتقادی و صراحت لهجه و نگاه متفاوت به مسائل شناخته می‌شود و انتقادات او هم محدود به جریانی خاص نبوده و نیست. در دور دوم ریاست‌جمهوری دکتر روحانی با اینکه در انتخابات ۱۳۹۶ از طرفداران ایشان بود، پس از مدتی از منتقدان جدی روحانی و دولت او محسوب می‌شد. بعد از زلزله سال ۱۳۹۶ کارنامه مطلع شدم که او برای کمک به زلزله‌زدگان حسابی را اعلام کرده است و تعداد درخورتوجهی از مردم هم مبالغی برای کمک به آن حساب واریز کرده‌اند. کارش ارزنده و خیرخواهانه بود و خودش هم در یک ملاقات حضوری گفت می‌خواهد کاری نو در یک روستای زلزله‌زده انجام دهد و کمک می‌خواست، او را به استاندار کرمانشاه معرفی کردم و انصافا اقدامات مؤثری در زمینه بهداشت مشیط و احداث شبکه‌های سلامت اقدام روستای سراب دشت ذهاب انجام داد. مطمئنم حالا هم دعای خیر آن مردم با اوست و من نیز برایش صحت و سلامتی آرزومندم. امیدوارم اکنون مسئولان ذی‌ربط قضائی برای رفع نگرانی درباره سلامت این استاد پیشین‌کسوت اقدام عاجلی صورت دهند.»
هرچند که در گرماگرم مباحث انتخاباتی درخواست چهرهای مختلفی مانند جهانگیری و دیگران برای آزادی زیباکلام روی زمین مانده، باوجوداین هنوز برای آزادی او دیر نیست، اما مهم‌تر آنکه نگذاریم دیر شود.

یادداشت

در نخستین شب برنامه «مناظره» چه گذشت

بر انقلاب یا تقاطع جمهوری

محمدحسین لوسانی؛ آنچه از نخستین برنامه‌ای که «مناظره» نبود برمی‌آمد، نامزدهای جناح موسوم به اصولگرا، حال ذیل هر شاخه‌ای که باشند؛ میان‌رو، تندرو، جبهه پایداری یا… ایجاد دکانی سه‌نشی بر انقلاب بود تا ضمن حمله‌ورشدن و تشویش ذهن و افکار مغازه‌دارِ تقاطع جمهوری، مقاصد را چنان‌که مطلوب‌شان اقتد، پیش ببرند.

گرچه مسعود پزشکیان تا آخرین لحظه فرصت جمع‌بندی هم میخشتن‌دار بود و به دو اخطار جدی در باب دروغ‌پردازی‌ها و رنگ‌آمیزی مهاجمان در زمینه‌های مشکلات بورس، واکسن کرونا، قرارداد چین و تحریم‌ها بسندنه کرد، اما به‌نظر می‌رسد باید چاره‌ای بود که آنچه برنامه رقبای او همین خواهد بود و احتمالا شدیدتر هم بشود.

آنچه در این دکان مستتر، هویدا بود، آقایان زاکانی و قاضی‌زاده، مسئولیت هجوم و زدن مستقیم تفکر و نگاه مسعود پزشکیان را عهده‌دار بودند، آن‌هم با تکیه بر داده‌های دروغ، وعده‌های پوچ، عوام‌فریبی، بی‌توجهی به وضع موجود، تاکید بر راهبرد غلط (کاذب‌پاره خواندن تلویزی تحریم‌ها) و استفاده از واژه‌های کلیشه‌ای نظیر غرب‌زده و سازشگر که پاسخ سرضرب، کوتاه و خالی از علاقه برای کش‌دارکردن موضوع را از جانب مسعود پزشکیان به همراه داشت؛ خالی از علاقه به این خاطر که احتمالا مهم‌ترین دلیلش را می‌توان در وفاداری به چارچوب‌های اخلاقی به‌واسطه شهادت سید ابراهیم رئیسی و دور از انصاف بودن به چالش کشیدن صریح دولت ایشان در ارزش‌گذاری و مقایسه جست‌وجو کرد.

آقای محمدباقر قالیباف دیگر کاندیدای اصولگرا در لابه‌لای تهاجم خودتخریبگر وینگرها، در راستای حل مشکلات اقتصادی یکی به میخ می‌زد، چند تا به نعل. به‌واقع در مسیر ارائه برنامه‌ها که برخی از آنها در دایره وعده‌های ناشدنی است، (برابری حقوق کارمندان با نرخ رشد تورم که خود تورمزاست) ضمن دم‌زدن از حل مشکلات با مدیریت «اقتدارگرایانه» داخلی، یکی، دو بار هم از لزوم رفع تحریم‌ها گفت.

آقای سعید جلیلی هم که آخرین ضلع این دکان سه‌نیش خواسته و ناخواسته را تشکیل می‌داد، سعی داشت تا بی‌توجه به نقش وینگرها در تشویش ذهن رقیب اخلاق‌مدار و بی‌اعتنا به تقلای آنها، فکر خود را معطوف به پاسخ پرسش‌ها کند، گرچه مشوش باشد و تکراری. در هر صورت با همه دو اخطار جدی که مسعود پزشکیان در جمع‌بندی نهایی خطاب به آقایان زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی داد، به‌نظر می‌رسد در برنامه‌های بعدی که تنها اسمش مناظره است، آش همین آش باشد و کاسه همین کاسه، به این معنا که نامزدهای اصولگرای حاضر در انتخابات ریاست‌جمهوری پیش‌رو تا آخرین ثانیه‌های مناظره پایانی هم با همین فرمان پیش بروند.

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ ۱۰ روز از اعلام اسامی نامزدهای چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری و آغاز تبلیغات می‌گذرد. در این بین، تقریبا بیشتر ناظران و رسانه‌ها بر پوششی‌بودن علیرضا زاکانی و امیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی تاکید دارند. مصطفی پورمحمدی هم ولو با ادبیاتی متفاوت، به باور برخی کارشناسان پایگاه رای چندانی ندارد و نمی‌تواند شگفتی‌ساز این دور از انتخابات باشد؛ بنابراین، در نهایت یا به نفع یکی از کاندیداها کنار خواهد کشید یا آنکه تا آخر در انتخابات می‌ماند و میزان مقبولیت و پایگاه رای خود را محک می‌زند. اما سه چهره اصلی دیگر یعنی مسعود پزشکیان، محمدباقر قالیباف و سعید جلیلی، سه سناریوی دوقطبی را ناظر بر «پزشکیان-جلیلی»، «پزشکیان-قالیباف» و «جلیلی-قالیباف» شکل داده‌اند و هر رسانه و تحلیلگر سیاسی از زاویه دید خود یکی از این دوقطبی‌های سه‌گانه را رقابت اصلی این دوره از انتخاب می‌داند. حال اینکه کدام‌یک از این سه‌گانه‌ها در نهایت به وقوع خواهد پیوست و آیا شاهد انتخاباتی دودوره‌ای خواهیم بود، پس از آن دست سؤالاتی است که درباره آن گمانه‌زنی‌های مختلفی وجود دارد و هیچ‌کس نمی‌تواند با اطمینان کامل درخصوص آن سخن بگوید. با این وجود، قاطبه تحلیلگران باور دارند یکی از پارامترهایی که می‌تواند تکلیف انتخابات را روشن کند، به‌ مناظره کاندیداها بازمی‌گردد که اولین دور از آن شامگاه دوشنبه با محوریت مسائل اقتصادی و معیشتی برگزار شد. در مجموع، اگرچه به نظر می‌رسد مناظره شامگاه دوشنبه پدیده و برنده‌ای جدی نداشت و همگی تقریبا در یک سطح ظاهر شدند، اما به گفته برخی ناظران و چهره‌های سیاسی، مصطفی پورمحمدی با سخنوری قدری بهتر از سایر نامزدها ظاهر شد. در سوی دیگر، حاشیه‌سازی و اتهام‌پرانی علیرضا زاکانی و امیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی هم بر پوششی‌بودن این دو کاندیدا صحنه می‌گذارد و دیگر کوچک‌ترین شک و ابهامی دراین‌باره باقی نمی‌ماند؛ خاصه آنکه این دو نامزد بر همه تاختند جز جلیلی و قالیباف، هرچند همشینی قالیباف و قاضی‌زاده‌هاشمی و نیز جلیلی و زاکانی پیش از آغاز مناظرات نمی‌تواند محل اقامه دلیل باشد، اما ترکیب این چهار نفر و هم‌حزبیتی پورمحمدی و پزشکیان پیش از این مناظره اول، خود ناگفته‌ها را بیان می‌کند. نکته کلیدی‌تری که درباره جنجال آفرینی و حاشیه‌سازی‌های زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی در اولین مناظره انتخابات ریاست‌جمهوری باید به آن اشاره کرد، ناظر بر تأثیرات مخرب این دست رفتارها با هدف کاهش مشارکت است. ادعاهای خلاف واقع این دو نامزد درباره موضوعاتی مانند واکنس کرونا باعث واکنش بسیار شدید و منفی افکار عمومی شده است که می‌تواند بخشی از طیف مردم و آرای خاکستری را نسبت به مشارکت ناامید کند.

باین‌حال، در جریان مناظره اول، اگرچه زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی بر حسب وظیفه پوششی خود به دنبال اصطکاک و تنش مشخصا برای مسعود پزشکیان و در سطحی پایین‌تر، مصطفی پورمحمدی بودند تا سعید جلیلی و محمدباقر قالیباف در نقش پلیس خوب بتوانند بدون تخریب به بیان دیدگاه‌های خود بپردازند، اما نه پزشکیان و نه پورمحمدی هیچ‌کدام وارد مجادله نشدند. البته عبدالناصر همتی، رئیس پیشین بانک مرکزی، قبل از آغاز مناظره‌ها در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس توصیه کرده بود «به پوششی‌ها توجه نکنند»، امری که به نظر می‌رسد روی سختش با پزشکیان بوده باشد. ناگفته نماند که پزشکیان هم به باور تحلیلگران، این دوره را به مناظره اول نتوانست آرای خاکستری را تحریک کرده و به سبد رای خود اضافه کند. در طرف دیگر این مناظره، قالیباف و جلیلی نیز چیز مهمی که بتواند مورد توجه افکار عمومی باشد از خود ارائه نکردند. با وجود این موضوع، قالیباف سعی در خودداری از ورود به تنش و درگیری با نامزدها داشت و جلیلی هم با شعار مناظره را پیش برد. در نتیجه، اولین دور از همشینی شش نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری دوره چهاردهم، با برتری محسوس هیچ‌کدام همراه نبود. در مجموع گفته می‌شود اگر اینن مناظره و مناظره‌های آتی بر همین منوال و به صورت کنترل‌شده برگزار شود، برخلاف ارزیابی‌های اولیه، پارامتر تعیین‌کننده‌ای در پیروز انتخابات و افزایش میزان مشارکت مردمی نخواهد بود. باین‌حال، بررسی بیشتر این موضوع، محور گفت‌وگوی «شرق» با چهره‌های سیاسی اصلاح‌طلب و اصولگراست که در ادامه می‌خوانید.

برتری نسبی پورمحمدی

حسن بیادی در گفت‌وگو با «شرق»، ضمن ارجاعی به توئیت محمدعلی ابطحی درباره سخنوری مصطفی پورمحمدی در جریان اولین مناظره انتخاباتی، بر نوشته خود در شبکه اجتماعی ایکس تاکید می‌کند که «کم‌کم فرق اسکناس بی‌صدا با پول خرد پریهاو محشع می‌شود». این رئیس ستاد انتخاباتی مصطفی پورمحمدی در تهران، بر شباهت‌های این نامزد با سیدابراهیم رئیسی ناظر بر روحانیت بودن، باحیا بودن و

«شرق» در گفت‌وگو با کارشناسان نخستین مناظره انتخابات ریاست جمهوری تحلیل‌های آن و نادیده‌گرفتن بداخلاقی برخی از نامزدها را واکاوی کرد

بازار کم‌رونق پوششی‌ها

دین‌دار بودن تمرکز می‌کند و یادآور می‌شود: «آقای پورمحمدی به‌هیچ‌وجه اهل تخریب هیچ‌کس و هیچ جریان سیاسی نیست. در مناظره اخیر مشاهده کردید که آقای پورمحمدی دست به تخریب و تهمت نزدند». این در حالی است که به گفته دیرکل حزب آبادگران جوان ایران اسلامی، «برخی از نامزدها در این مناظره، اساسا با هدف جنجال و منازعه حضور پیدا کرده بودند»؛ چراکه از منظر این‌ فعال سیاسی اصولگرا، «برخی نامزدها سال‌ها در بست‌جایی‌های فعال بوده‌اند که دانش و تجربه لازم اداره آن سازمان و نهاد را نداشته‌اند.» با این خوانش، بیادی ادعان دارد «چنین کاندیداهایی از ابتدای مناظره به دنبال حاشیه، تخریب و مجادله بودند». البته این فعال سیاسی یقین دارد «دیگر جامعه و افکار عمومی به دنبال جنجال، منازعه و حاشیه نیستند و برای مردم این دست رفتارها جذابیت ندارد، بلکه تمایل دارند نامزدها برنامه‌های درست، دقیق و مدون را برای چالش‌ها و مشکلات ارائه کنند». عضو ستاد انتخاباتی پورمحمدی، در ادامه بر تبیین مثنی ایشان (پورمحمدی) تمرکز می‌کند و «مصطفی پورمحمدی را، نه یک اصلاح‌طلب مصطلح و نه یک اصولگرای مصطلح معرفی می‌کند، بلکه وی را یک اصولگرای اصلاح‌طلب معتدل می‌داند که برای هرکدام از چالش‌ها، مشکلات و بحران‌های کشور به دنبال ارائه برنامه، به دور از حاشیه، تخریب و اتهام‌زنی است.» با این برآورد، بیادی ارزیابی‌ای از مناظرات پیش‌رو نیز دارد و یادآوری این نکته که «تجربه، دانش و شناخت مصطفی پورمحمدی به‌مراتب بیشتر از بعضی از نامزدهای انتخاباتی است که ادعای سال‌ها حضور در دیپلماسی و سیاست خارجی را دارند»، تصریح می‌کند نامزد متبوعش (پورمحمدی) «در مناظرات آینده، قوی‌تر و دقیق‌تر وارد خواهد شد». به‌خصوص که به گفته دیرکل حزب آبادگران جوان ایران اسلامی، «پورمحمدی سابقه ۹ سال قائم‌مقامی وزارت اطلاعات و مسئول دیپلماسی پیشین جمهوری اسلامی ایران و نیز حضور در وزارت کشور و وزارت دادگستری را در کارنامه سیاسی و دیپلماتیک دارد». البته بیادی این نکته را هم متذکر می‌شود که «اگرچه مردم ایران در این سال‌ها فقیرتر نشده‌اند، اما در عین حال از تحقیر، تهدید و تبعیض ناشی از عملکرد دولت‌ها سرخورده‌اند، و به همین دلیل است که دیرکل حزب آبادگران جوان ایران اسلامی ادعان دارد: «جامعه دست به اعتراض، مقابله و عدم مشارکت با برنامه‌های دولت‌ها می‌زند.»

در شرایط سیاسی کنونی، نامزدها راحت و آزاد نثبتند

حمیدرضا جلابی‌پور دیگر کارشناسی بود که در گپ‌وگفت با «شرق» و در ارزیابی اولین مناظرات انتخاباتی با بیان این نکته که «در شرایط سیاسی کنونی، نامزدها راحت و آزاد نیستند، در پاسخ به این پرسش که چرا مناظره اول بدون یک پدیده و برنده مشخص همراه بود؟ عنوان کرد: «صداسوسیا ابتدا ۴۵ دقیقه داشت سه سال گذشته را تبلیغ می‌کرد تا ذیل آن، نقدی صورت نگیرد.» به این واسطه، این فعال سیاسی اصلاح‌طلب نتیجه می‌گیرد: «در چنین شرایطی نباید انتظار داشت نامزدها همچون یک پدیده ظاهر شوند». البته به گفته جلابی‌پور، «پزشکیان خوب و مردمی ظاهر شد و بعد از او پورمحمدی بود که حرف حساب داشت.» این جامعه‌شناس در ادامه ارزیابی‌اش، تلاش زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی برای جنجال و تخریب را مؤیدی بر پوششی‌بودن اینن دو نامزده می‌داند؛ هرچند به زعم او، «به‌کاربردن واژه نامزد پوششی برای زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی، اصطلاح محترمانه‌ای است.» باین‌حال، جلابی‌پور تصور دارد «در جریان مناظره، زاکانی ارزیابی نمی‌کرد و بیشتر ناسزا می‌گفت». فعال سیاسی اصلاح‌طلب به تحلیل پزشکیان در مناظره شامگاه دوشنبه نیز می‌پردازد و در تبیین این نکته که آیا او (پزشکیان) توانست انتظارات را در مناظرات اقتصادی برآورد کند؟ به «شرق» می‌گوید: «به نظر من، پزشکیان نظرات درخور و مهمی را گفت؛ اینکه در امر اقتصاد، شعار پوپولیستی نداد و بر عدالت اجتماعی تاکید کرد و درعین‌حالت تحریم‌ها در واقع یک جنگ است و کشته‌های آن فقرای ایرانی هستند». جلابی‌پور در جهت تشریح گفته خود به ذکر چند جمله پزشکیان می‌پردازد که برای مثال اشاره کرد «خرانه دولت را بخلاف می‌کند و به اتاق شیشه‌ای می‌برد. با نظام چندنرخی و فساد ناشی از آن مخالفت کرد. به کاستی‌ها در زمینه‌های آب، برق، سوخت، بهداشت، درمان و آموزش اشاره کرد. گفت فیلترینگ و پایین‌بودن سرعت اینترنت مانع کسب‌وکار است. روی نوآوری تکنولوژیک تاکید کرد. بر اهمیت به‌کارگیری تخصص اذعان کرد و در نهایت اقلیتی که همه چیز را به انحصار کشیدند، نقد کرد.» البته این فعال سیاسی اعتقاد دارد «مصطفی پورمحمدی با سخنوری توانست در مناظره دور اول برتری نسبی داشته باشد» و با توجه به این نکته، جلابی‌پور متذکر می‌شود: «این نامزد (پورمحمدی) طوری سخن گفت که اگر پزشکیان پیروز شود، او را در مدیریت‌ها به کار بگیرد». این جامعه‌شناس خروجی عملکرد قالیباف و جلیلی در مناظره دور اول را این‌گونه ارزیابی می‌کند که «قالیباف از موضع قدرت صحبت می‌کرد و طوری

هم صحبت می‌کرد که گویا تاکنون در کشور مسئولیت نداشته است و جلیلی هم در عالم و دنیای خالص‌گرای خودش بود. به نظر می‌رسد اینها علاقه دارند میزان مشارکت بالا نرود. در مشارکت پایین اینها شانس برای خود می‌بینند، در مشارکت بالا». جلابی‌پور در بخش پایانی این گفت‌وگو درباره اهمیت و جایگاه مناظره‌ها برای تعیین پیروز رقابت‌های انتخاباتی به «شرق» می‌گوید: «توجه داشته باشید که مناظره‌ها یک عامل تعیین‌کننده است، نه همه عوامل»؛ بنابراین از منظر او «در انتخابات ۱۴۰۰ قشر زیادی از طبقه متوسط خودش تصمیم گرفت که در انتخابات شرکت نکند تا خالص‌گرایان تیبیه شوند، اما و اتفاقا خالص‌گرایان همین مشارکت پایین را می‌خواستند تا همه کرسی‌ها را تسخیر کنند که کردند». با توجه به نکات یادشده، این فعال سیاسی اصلاح‌طلب نتیجه می‌گیرد که «الان طبقه متوسط می‌بیند پس از سه سال اوضاع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور بهتر نشده که هیچ، بدتر شده. حالا اگر طبقه متوسط تصمیم به مشارکت بگیرد، نتیجه انتخابات عوض می‌شود و پزشکیان پیروز می‌شود». به گفته او «کلا مطالعات نشان می‌دهد تحریم انتخابات به نفع بهبود زندگی مردم نمی‌شود. برکت در مشارکت بالای شهروندان است.»

مناظره‌ها نقش کلیدی در تعیین پیروز انتخابات دارد

البته حمیدرضا ترقی در گفت‌وگو با «شرق» و برخلاف ارزیابی حمیدرضا جلابی‌پور، «تسلط محمدباقر قالیباف بر برنامه هفتم توسعه را در جریان مناظرات دور اول، مهم ارزیابی می‌کند.» با این حال عضو حزب مؤتلفه اسلامی ادعان دارد که «در کل نامزدها نتوانستند درباره سؤالاتی مانند نحوه رسیدن به رشد اقتصادی شش‌درصدی مندرج در برنامه هفتم توسعه پاسخ‌ی مشخص بدهند و از بحث خارج شدند». از طرف دیگر فعال سیاسی اصولگرا یادآور می‌شود که «هیچ‌کدام از نامزدها در مناظره شامگاه دوشنبه نتوانستند پاسخی ورش و شفاف درباره مردمی‌کردن اقتصاد ارائه دهند». نماینده ادوار مجلس، تمرکزی روی گفته‌های پزشکیان دارد و پیرون، «ادعای این نامزد درباره این که نمی‌توان بدون نگاه‌داشتن به خارج مشکلی از اقتصاد کشور را حل کرد، ناظر به شناخت‌ناداشتن پزشکیان از ظرفیت‌های داخلی می‌داند». در ادامه ارزیابی‌ها، ترقی سراگی از عملکرد مصطفی پورمحمدی در دور اول مناظره می‌گیرد و به گفته او، «سخنان سنجیده و درست پورمحمدی نشان داد که روحانیت می‌تواند از آگاهی و شناخت خوبی درباره حوزه‌های مختلف حکمرانی برخوردار باشد». بنابراین این فعال سیاسی اصولگرا نتیجه می‌گیرد که «سخنان پورمحمدی توانسته تا حدودی نقش و جایگاه روحانی را در افکار عمومی ارتقا بخشد». عضو حزب مؤتلفه با پیش‌کشیدن جنجال‌آفرینی، حاشیه‌سازی و اتهام‌پرانی‌های علیرضا زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی، رفتار این دو نامزد را کاملا طبیعی می‌داند و به نظر او، «چنین رفتارهایی دالی بر پوششی‌بودن زاکانی و قاضی‌زاده‌هاشمی نیست». چراکه نماینده ادوار باور دارد، «زاکانی به صورت طبیعی در برابر هر موضع‌گیری ناامیدانه با نگاه به خارج سریع‌ا واکنش نشان می‌دهد و قاضی‌زاده‌هاشمی هم در مناظرات سعی کرد دفاعی از عملکرد دولت رئیسی داشته باشد.» با وجود آنچه گفته شد، ترقی در یک نگاه کلی چنین تصور می‌کند که «شش نامزد در دور اول مناظرات سعی داشتند اخلاق را رعایت کنند، حتی اگر انتقاداتی به عملکرد یکدیگر یا جریان‌های سیاسی منتسب به آنها وجود داشت» بنابراین او نقدها یا اتهامات مطرح‌شده را «محترمانه» توصیف می‌کند تا از منظر او، «جریان مناظرات به سمت یک فضای غیراخلاقی که در تضاد با گفته‌های رهبری قرار دارد، حرکت نکند.» با این قرائت، عضو حزب مؤتلفه به «شرق» می‌گوید که «همه شش نامزد اصول اخلاقی را رعایت کردند و به گفته او، «اگر افرادی مانند پزشکیان یا پورمحمدی انتقادات مطرح‌شده را درباره خود بی‌پاسخ گذاشتند، دال بر خودداری آنان از تنش آفرینی نبود، بلکه این دو نامزد سعی کردند از وقت کوتاه خود در مناظرات برای تبیین و تشریح هرچه بیشتر برنامه‌ها و مواضع‌شان استفاده کنند». در ادامه این نکات، نماینده ادوار مجلس یقین دارد که «جریان مستندسازی از اهمیت خاصی برای تعیین تکلیف انتخابات ریاست‌جمهوری برخوردار است.»، چراکه به نظر او، «دیگر احزاب، جریان‌های سیاسی و تشکل‌ها کارکرد و نفوذ بالایی برای سمت‌وسودهی به افکار عمومی ندارند» و از منظر این چهره سیاسی اصولگرا، «افکار عمومی، مستقل از احزاب تلاش دارند با رجوع به مسائل و موضوعاتی مانند مناظرات به یک انتخاب درست برسند.» در سایه نکات یادشده ترقی به شایبه «کنترل‌شدن مناظره‌ها یا به بیان دیگر، مناظره کنترل‌شده» ورود کرده و آن را نادرست می‌داند؛ چون از دید او، «اساسا رقابت‌ها انتخاباتی، تبلیغات و مناظرات باید در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برگزار شود» و از منظر عضو مؤتلفه،

«صداسوسیا هم موظف است که در این چارچوب عمل کند تا فضایی برای امنیت یا سواستفاده جریان‌های سیاسی معاند خارج‌نشین ایجاد نشود.»

حاشیه‌های انتخابات

معنای حدیثی که پزشکیان خطاب به زاکانی در مناظره خواند چه بود؟

یک فعال رسانه‌ای معنای حدیثی را که پزشکیان خطاب به زاکانی ذکر کرده بود، بیان کرده است. رشید داودی، طلبه حوزه علمیه قم، در شبکه اجتماعی ایکس ترجمه حدیثی را که مسعود پزشکیان خطاب به زاکانی در مناظره شب گذشته گفته بود، به این شرح آورده است: برای فهم جهالت فرد، همین بس که هرچه به گوشش می‌رسد (نفهمیده و نسنجیده) نقل کند!

جلایی‌پور: آقای ظریف! نطق شاهکاران درس وطن‌دوستی مسئولانه بود

سخنرانی محمدجواد ظریف در میزگرد سیاسی شبکه سه سیمما که به‌عنوان یکی از مشاوران مسعود پزشکیان، کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم، در این برنامه حضور داشت، واکنش‌هایی به‌همراه داشت. در این میان، محمدرضا جلابی‌پور، فعال سیاسی اصلاح‌طلب، در فضای مجازی نوشت: آقای دکتر ظریف! حضور و نطق شاهکاران در کنار دکتر پزشکیان، درس وطن‌دوستی مسئولانه بود. به ایران امید داریم، چون سرمایه‌هایی همچون شما دارد که میدان را خالی نمی‌کنند و از نقش آفرینی مؤثر در بزنگاه‌ها شانه نمی‌دزدند.

حمله بار غار زاکانی به وزیر خارجه پیشین

از سوی دیگر، مالک شرعیعی، نماینده تهران در مجلس دوازدهم که سمت سخنگوی ستاد انتخاباتی علیرضا زاکانی را هم بر عهده دارد، بدون اینکه توان پاسخ به سخنان ظریف را داشته باشد، فقط در شبکه اجتماعی ایکس به بازنشر سخنان ظریف پرداخت و نوشت: «وقتی ظریف (کارشناس همراه پزشکیان) عصبانی می‌شود؛ در سه سال فلاکت (دولت رئیسی) مردم زجر کشیدند! افزایش فروش نفت ربطی به رئیسی نداشت؛ بایدن (منت گذاشت) و اجازه داد، وضع مردم در دولت روحانی بهتر بود، اگر سر مردم شیره می‌مالید بهتر بمالید!».

پزشکیان و پورمحمدی به سرنوشت روحانی دچار شدند سانوسر مستندهای انتخاباتی نامزدها

شرق؛ اولین مستند انتخاباتی مسعود پزشکیان، کاندیدای اصلاح‌طلبان در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری پخش شد. این مستند در ابتدا اعلام شده بود که ساعت ۱۶:۳۰ پخش خواهد شد ولی با یک‌ربع تأخیر، این اتفاق افتاد و ساعت ۱۶:۴۷ اولین مستند پزشکیان با نام «زد» پخش شد. صداسوسیا علت این تأخیر را تأخیر در تحویل مستند انتخاباتی به صداسوسیا عنوان کرد؛ درحالی‌که این مستند صبح دیرروز به صداسوسیا تحویل داده شده بود. این اما تمام ماجرا نیست و قالیباف از مستند مسعود پزشکیان از سوی صداسوسیا سانوسر و حذف شد. هنوز علت و چرایی حذف بخش‌هایی از مستند پزشکیان اعلام نشده، اما پیش‌تر مصطفی پورمحمدی نیز اعلام کرده بود بخش‌هایی از مستند تبلیغاتی‌اش ساناسور و حذف شده است. در دوره‌های گذشته هم حسن روحانی طعم حذف بخش‌هایی از مستند تبلیغاتی‌اش را چشیده بود.

استفاده تبلیغاتی سعید جلیلی از شهیدرئسی در اولین مستند

اولین مستند تبلیغاتی سعید جلیلی روز سه‌شنبه از شبکه یک سیما پخش شد. در این مستند، بخش‌هایی از جلسات وی با ابراهیم رئیسی منتشر شد که انتقاد بسیاری را به دنبال داشته است او به دنبال سبب رای رئیسی است. جلیلی به دنبال القای این تفکر است که او نقش مهمی در تصمیمات دولت رئیسی داشته و به‌عنوان دولت در سایه وارث دولت سیزدهم است؛ بنابراین به دنبال استفاده ابزاری از تصاویر رئیس‌جمهور فقید است.

^[1] جلیلی از شهیدرئسی در اولین مستند

^[2] جلیلی از شهیدرئسی در اولین مستند